

Magdalena Pryl - Gelata

Gimnazjum nr 1 im. Świętej Jadwigi Królowej w Jaśle

Scenariusz legendy

„O tym, jak Królowa Jadwiga wspomogła biednego kamieniarza”

*na podstawie legendy Stefanii M. Posadzowej „Stópka Królowej Jadwigi”
(„Klechdy domowe. Podania i legendy polskie”, Nasza Księgarnia, Warszawa 1967)*

Opis

Scenariusz tej legendy powstał z myślą o inscenizacji przygotowanej przez młodzież gimnazjalną i pokazanej na uroczystości nadania imienia Świętej Jadwigi Królowej Gimnazjum nr 1 w Jaśle. Uroczystość ta miała miejsce w JDK 7 czerwca 2004 roku.

Za kanwę do tego scenariusza posłużył tekst legendy pochodzący ze zbioru autorstwa Hanny Kostyrko „Klechdy domowe. Podania i legendy polskie”, Nasza Księgarnia, Warszawa 1967. Tekst legendy autorstwa Stefanii M. Posadzowej.

Z uwagi na czas trwania inscenizacji: 10 min – przedstawienie to może być znakomitym uzupełnieniem lekcji języka polskiego lub historii na lekcjach w szkole podstawowej i gimnazjum. Widowisko przygotowane na uroczystość nadania imienia szkole otwierała pieśń „Bogurodzica” (CD „Świat w słowach i obrazach. Literatura i muzyka dla gimnazjum”, WSiP, Warszawa 2003), przy której taktach zjeżdżała w dół dekoracja sceny przedstawiająca Wzgórze Wawelskie z masywem zamku królewskiego górującego nad miastem. Całość, lekko podświetlona, wyłaniała się stopniowo z mroku kryjącego scenę, tworząc w ten sposób klimat i scenerię średniowiecznego Krakowa, adekwatnych do świata przedstawionego legendy o Jadwidze Andegaweńskiej.

Kostiumy – starannie dobrane – dodatkowo współtworzyły i dopełniały obrazu „zamierzchłych czasów”. W tej dziedzinie istotne było znalezienie odpowiednich kostiumów teatralnych, zwłaszcza sukni królowej i dam dworu. – To prawdziwe wyzwanie dla inscenizatorów.

Legendę można ubogacić tłem muzycznym - np. (jak to miało miejsce w opisywanej inscenizacji) muzyką średniowiecza: Psalm 33, śl. J. Kochanowski, muz. M. Gomółka, CD „Świat w słowach i obrazach. Literatura i muzyka dla gimnazjum”, WSiP, Warszawa 2003. Krótki fragment muzyczny może być wydłużony w czasie komputerowo do potrzebnych 10 minut.

Jednym słowem jest to wdzięczny materiał do inscenizacji, już choćby przez wzgląd na niezwykle urok starej legendy.

Zachęcam do podejmowania razem z utalentowaną młodzieżą takich przedsięwzięć.

mgr Magdalena Pryl - Gelata

Osoby:

N₁ – narrator I (chłopak lub dziewczyna)

N₂ – narrator II (chłopak lub dziewczyna)

Kr. J. - Królowa Jadwiga

Orszak: (2)3 dwórki, paź królowej (statyści)

R₁ – robotnik I

R₂ – robotnik II

R₃ – robotnik III

R₄ – robotnik IV

stanowią gromadę murarzy, kamieniarzy,
budujących świątynię

Murarz – kamieniarz – obdarowany przez królową

Legenda:

„O tym jak Królowa Jadwiga wspomogła biednego kamieniarza”

Rekwizyty:

- narzędzia pracy murarzy: młotki, kielnie, „materiał budowlany”: kamienie, cegły;
- złota klamra z trzewika, trzewiki z noskami;
- tło: zarys niedokończonej budowli ewentualnie murów miejskich, zarys Wawelu.

Światło: imitujące światło słoneczne, dzienne.

(Narratorzy mówią ze swobodą, z zacięciem gawędziarskim...)

N₁: *(wchodząc pomatu na scenę, zaczyna snuć opowieść.)*

„Był Rok Pański 1390. W Krakowie budowano właśnie świątynię niedaleko od Rynku Głównego, ale już za murami miejskimi – Tam gdzie dziś jest ulica Karmelicka, na przedmieściu nazwanym – Na Piasku.”

N₂: *(dochodząc do narratora pierwszego – także wolnym krokiem.)*

„A na wawelskim zamku żyła królowa Jadwiga. – Pani bardzo piękna i młoda, ale i bezgranicznie dobra. Mówiono o niej, iż serce miała czule na wszystkie niedole i chętnie spieszyła z pomocą ludziom biednym i nieszczęśliwym. – Nic więc dziwnego, że kochano ją i poważano wielce”.

N₁: „Królowa wielkie dała skarby, aby piękny kościół wystawić Bogu w stolicy. Sama też często przychodziła spojrzeć na robotę dzielnych murarzy i kamieniarzy”.

N₂: *(I dalej tak samo, snując gawędę ...)*

„Pewnego dnia wracała Miłościwa Pani ze swym orszakiem ze spaceru za murami miejskimi i postanowiła przyjrzeć się jeszcze raz budowie ...

(Pojawia się orszak Królowej Jadwigi – 3 dwórki, paź, podtrzymujący płaszcz królowej, stąpający za nią kilka kroków. Dostojnie przesuwają się ku gromadzie.)

N₁: „Słońko jeszcze świeciło. Robota szła żwawo...”

Robotnicy: *([R₁] - jeden z nich pogwizduje, [R₂] – drugi podśpiewuje sobie, inny [R₃] – coś wesołego opowiada pracującej gromadzie.)*

Kr. J.: „Snadź im dobrze na sercu ! – Ale cóż to? *(zapytała z lekkim niepokojem w głosie)* – Jeden z murarzy, choć pracuje pilnie, smutny jakiś, nie słucha wesołych gawęd towarzyszy, wzdycha, łzę ukradkiem ociera?... I nikt tego nie widzi?!!”

N₂: „Zdumiała się i zasmuciła dobra królowa!!”

N₁: „Wtem...”

(Jeden z robotników [R₁] - który pierwszy zauważył orszak królowej – zawołał z wysokości rusztowania)

R₁: „Królowa, pani Jadwiga idzie!”

Robotnicy: *(wszyscy powtarzają wesoło)*

„Królowa, pani nasza idzie !”

R₂: *(wesolo do gromady)*
„Dalej chłopcy do roboty!”

N₁: „Stuknęły raźniej młotki, zadzwoniły kielnie, rozjaśniły się twarze murarzy.”

N₂: „Królowa witała uśmiechem łaskawym pracowników, oglądała roboty.”

N₁: „Gdy spostrzegła owego smutnego człowieka, który ociosywał pilnie kamień, nie zważając na to, co się wkoło niego dzieje; podeszła doń.”

Kr. J.: „Co wam dolega, przyjacielu? *(zapytała z troską w głosie)* Czy was ktoś skrzywdził? – Bładzi jesteście i wynędzniali. – Chorzyście?!!”

Murarz – kamieniarz: *(ocierając rękawem łzy płynące z oczu.)*
„Nikt mnie skrzywdził, Miłościwa Pani, i zdrów jestem. Jenó żona moja zachorowała, moja pomoc i opiekunka jedyna dziećek naszych. Leży teraz w niemocy ... *(i dalej mówił płacząco a smutno...)* A jesczem nie zarobił tyle, by jej lek jaki kupić i ulżyć niebodge.”

N₁: „Po strapionej twarzy murarza łzy ciężkie spływały mimo woli.”

N₂: „Wtedy...”

(Królowa stawia stopę na leżącym obok kamieniu, odejmuje od swego trzewika piękną złotą klamrę i daje kamieniarzowi bez namysłu, mówiąc stanowczo acz radośnie:)

Kr. J.: „Weźmij to, idź zaraz, kup, co potrzeba chorej i dziećkom twoim. I nie trap się więcej. – Bóg cię pocieszy!”

Murarz: *(otarł łzy, przyklęknął, ucałował skraj szaty królowej i dziękował jak tylko umiał...)*
„Bóg zapłać Najjaśniejsza Pani, Królowo nasza!”

(...potem zerwał się, uklonił nisko raz jescze i pobiegł do domu uradowany.)

Kr. J.: „Jaki miły dzień..., pora jednak wracać na zamek. Pewnie już tam wypatrują nas niespokojnie. *(odchodzi ze swym orszakem, paż podtrzymuje płaszcz królowej – jak wcześniej.)*

Robotnicy: *(skupieni razem podziwiają piękny czyn swej królowej, jej bogaty dar, kiwają z uznaniem głowami)*

N₁: „Obdarowany hojnie murarz powrócił tymczasem na budowę i był wesół jak inni. Przystąpił więc do kamienia, by kończyć robotę wcześniej rozpoczętą. Patrzy...”

Murarz: *(zdumiony, pochylony nisko nad kamieniem – woła w osłupieniu)*
„Na kamieniu stopa ludzka odcisnięta w glinie! Hej, bracia moi !” *(Woła innych, a oni przybiegają, patrzą na kamień i dziwią się niezmiernie.)*

R₁: „Skąd ten znak?”

R₂: „ Kto go zrobił?”

R₃: „ Skąd ta stopa tak wyraźnie odcisnięta?”

R₄: „ Ślad delikatnej stopy ludzkiej?”

Robotnicy *(razem):* „Dziw nad dziwy!”

Murarz: „Wiem już. – To stopa królowej! – Miłościwa Pani na tym kamieniu nogę wspierała, odpinając klamrę, by mnie biednego pocieszyć, by pomóc chorej mej niewieście i mnie w nieszczęściu!”

R₁, R₂, R₃, R₄: „Tak, tak...” *(kiwiają ze zrozumieniem głowami)* „prawdę gada, prawda to...”

R₁: *(dobitnie do widowni)*
„Kamienie miękną nawet, gdy ich dotknie nasza Królowa...”

Zakończenie

N₁: „I wzięli ów kamień, wmurowali w ścianę świątyni na wieczną pamiątkę.”

N₂: „Ponoć tkwi tam do dziś na chwałę dobrego i szlachetnego serca Królowej, o której po kilkudziesięciu latach tak będzie wspominał Jan Długosz, nie szczędząc zachwytu:”

N₁: *(czyta z rulonu – zwoju)*
„Twarz miała bardzo piękną, ale piękniejsze były jej obyczaje i cnoty.”

(Wszyscy wychodzą. Klaniają się.)

Koniec